

שלה

כצבי

שער ג' - אייר

ריץ

חודש אייר חיזוק האמונה

אייר - יתהלל המתהלל השכל וידוע [יהה"ן]

א. צירוף שם הוי"ה של חודש אייר יוצא מראשי התיבות של הפסוק "בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי" (ירמיה ט, כג). ויש לבאר כיצד מתקשרת מהותו של חודש אייר לפסוק זה.

בספר בני יששכר (מאמרי חודש אייר, מאמר א) כתב: "וכאשר תתבונן בדברי מרן האר"י ז"ל בסוד תפילין דרש"י ותפילין דרבינו תם, הנה תפילין דרש"י הוא הוי"ה כפשוטה המאירה בחודש ניסן היוצא מהפסוק "ישמחו השמים ותגל הארץ", ותפילין דרבינו תם הם בסוד צירוף יהה"ו היוצא מהפסוק "יתהלל המתהלל השכל וידוע". וכתב האר"י ז"ל (שער היחודים, פרק ה), שהתפילין הללו המה מסוגלים מאד להשגת החכמה. כאשר תתבונן כל זה תבין כי גם החודש הזה אשר מאיר בו הצירוף הנ"ל מסוגל להשגה וכו'. כיון שהצירוף הנ"ל המאיר בחודש אייר הוא "יתהלל המתהלל השכל וידוע", והוא מסוגל להשכלה וידיעה כענין תפילין דרבינו תם".

ומבואר בדברי האריז"ל, שתפילין של רש"י הם כנגד חודש ניסן, ואילו תפילין של רבינו תם, שהם במדרגה גבוהה ביותר, כפי ההדגשה "שהמה מסוגלים מאד להשגת החכמה", הם כנגד חודש אייר. ויש להבין בראש ובראשונה, מהי הבחינה של "תפילין של רש"י" לעומת הבחינה של "תפילין של רבנו תם". וכמו כן יש להבין את ההקבלה בין תפילין של רש"י לחודש ניסן, ותפילין של רבנו תם לחודש אייר.

והנה הקשר בין חודש ניסן לתפילין מובן, שהרי בלשון הכתוב במצות תפילין נאמר: "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים". וכפי שמבואר בדברי הרמב"ן הידועים בסוף פרשת בא [שנאמרו על פסוק זה] מצות תפילין היא זכרון יום יומי ליציאת מצרים. אולם עדיין אין זה מבאר מדוע דווקא תפילין של רש"י הם בחינת חודש ניסן, וגם לא מובן מהי הבחינה המשותפת בין חודש אייר לתפילין של רבנו תם, והדברים סתומים וחתומים.

כצבי

שער ג' - אייר

רין

שלו

חודש אייר והמאורעות שאירעו בו

ב. בספר יצירה (פרק ה) מובא: "המליך אות ו' בהרהור וקשר לו כתר וצרפן זה בזה, וצר בהם שור בעולם ואייר בשנה". אות ו' היא אות החיבור, ואם כן חודש אייר מתחבר לחודש שקדם לו - חודש ניסן. ויש להבין מהו הקשר בין חודש אייר לחודש ניסן.

בחודש השני ליציאת בני ישראל ממצרים, חודש אייר, בא עמלק להילחם בישראל. ויש להבין מדוע מלחמת עמלק היתה בחודש אייר.

מאורע נוסף שהיה בחודש אייר - תחילת בנין בית המקדש הראשון, כפי שנאמר בנביא (מלכים א ו, א) "ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל ויבן הבית לה'", וצריך ביאור מדוע נבחר דווקא חודש אייר לתחילת בנין בית המקדש.

חזון העצמות היבשות -

לאחר הפסח יש להתחזק באמונה שלא להתייאש

ג. ביאור הדברים נראה בהקדם דבריו של השפתי צדיק, בביאור הטעם לתקנת חז"ל (מגילה לא, א) לקרוא בשבת חול המועד פסח את הפטרת "חזון העצמות היבשות" שבספר יחזקאל.

וכתב השפתי צדיק (פסח אות כג) וז"ל: "טעם שייסדו חז"ל הפטרה בשבת חול המועד פסח מעניין שהחיה יחזקאל העצמות היבשות, שראו ברוח הקודש אריכות הגלות כל כך, ותמיד מצפים שיגיע ניסן וליל שימורים דעתידים להיגאל, וכשעובר הליל פסח ואין עונה נבהלו עצמותינו ועד מתי נתעולל בעפר כל כך, על זה יסדו להחזיק האמונה וח"ו לא נתייאש, שכל הבטחותיו ית"ש על ידי נביאיו בטח יתקיים הכל, אף שיהיה תמיהה רבה וכו', איך מנפילתנו עד עפר ממש נוכל לעלות כל כך, דהלא אותן העצמות היבשות לא עלה על דעת איש שיהיו חיים, ומכל מקום כשעלה זכרונם לטוב לפני השי"ת החיה אותם עם רב על ידי הנביא, ורבי יהודה בן בתירא היה מבני בניהם".

והוא מוסיף: "ובהנ"ל מובן מה שאמר הקב"ה ליחזקאל "העצמות האלה כל בית ישראל המה", הלא היה רק חלק מבני ישראל, הכוונה על המאמר שאמרו "יבשו עצמותינו ואבדה תקוותנו נגזרנו", רעיון הזה עובר על כל איש לפעמים

רִיץ   שַׁעַר ג' - אִייר   כְּצַבִּי   שְׁלֹז

מחמת דחקות, ופעם יש חשכות בענייני עבודת השי"ת וחושב ח"ו לייאש עצמו לגיהנום או לאבדון, לחד מאן דאמר פירוש העצמות היבשות, בני אדם שאין בהם לחלוחית של מצוה, ומכל מקום החי אותם בחסדו לבד. כן הלימוד לכל המחפש בנפשו ובעצמותיו מה יהיה מהן, דבאמת צריך להאיר בכל תרי"ג מצוות ומקיים על ידי זה "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", וממשיך חיות וקיום לכל אבד וגיד, והאבר שלא קיים המצוה שכנגדו מתייבש לעתיד, ומכל שכן כשנחסר בו כמה עשין ולאווין, ח"ו עומד להיאבד, כדכתיב: "נגזרנו לנו", ומכל מקום ייחל ויקווה להשם יתברך שירחם עליו בחסד חנם כדכתיב (שמות לג, יט) וחנותי את אשר אחון, אף על פי שאינו הגון".

ומבואר בדבריו הנפלאים שחז"ל מצאו לנכון לחזק באמונה כל איש יהודי באשר הוא, דווקא בעיצומם של ימי חג הפסח - לאחר שעברו ימי החג והציפיה לביאת הגואל נכזבה, ביקשו חז"ל לאמץ ברכיים כושלות ולחזק את האמונה, ולהעביר את המסר שבהפטרות "חזון העצמות היבשות", שאין להתייאש. כל הקשיים הגשמיים והרוחניים, דאגות פרנסה ונסיונות החיים, אין בכוחם להחליש את חוסן האמונה שבנו. יחזקאל נצטווה להחיות מתים. גם אז, בתקופה שבין חורבן בית ראשון לבנין הבית השני, כאשר היו לרבים ספקות והרהורים באמונה, כמאמר הכתוב (יחזקאל לו, יא) "הנה אומרים יבשו עצמותינו ואבדה תקותינו נגזרנו לנו", נצטווה יחזקאל להפיח מחדש את רוח האמונה בקרב עם ישראל. ומצאו חז"ל לנכון, מידי שנה בשנה, בזמן שבו הרפיון באמונה מתחזק ביתר שאת, בחודש אייר, לחדש ולהבעיר את אש האמונה בלבות העם הכמהה לגאולה.

המספר שניים - ריבוי הגורם הבדלה פירוד ומחלוקת

ד. יסוד הדברים מתבאר בתוספת הטעמה בהיות חודש אייר "החודש השני", והמספר שניים מסמל ריבוי הגורם להבדלה ופירוד, שהרי כשהיה רק אחד, לא היה ריבוי דעות, וכשיש שניים, ולכל אחד דעה משלו, ריבוי הדעות גורם למחלוקת. וכדבריו של רבנו בחיי (כד הקמת, ערך שנאת חנם) שכבר ביום השני לבריאה כאשר נעשתה החלוקה בין המים העליונים למים התחתונים, הושם הפירוד בבריאה ומשם "התחילה המחלוקת ופירוד הרצון והשתנות העניינים".

בספר אור גדליהו (בראשית א, ה) הרחיב בביאור הענין: "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד מבואר שלכן כתיב אחד ולא יום ראשון, כי ראשון שייך רק כשהוא ראשון

כצבי

שער ג' - אייר

רין
שלה

לדבר אחר, וביום זה עדיין לא היה מושג של שני שיהיה שייך לומר שהוא ראשון לשני, ולכן כתיב "יום אחד". ובאמת הכוונה בזה הוא, כי באותו היום היה הכל באחדות, ועדיין לא היה שום ריבוי, וכמו שמצינו הלשון בחז"ל (ב"ר ג, ח) "יום אחד, שהיה הקב"ה יחיד בעולמו", והכוונה שהיה הכל דבוק בשורש באחדות, ולא היה שום מושג של שניות כלל, ואף המלאכים לא נבראו עד יום שני. רק ביום השני היה הבריאה של ריבוי, וכמו עצם הזמן שהוא בריאה, וזה שנתהווה יום שני הוא גם כן עניין של ריבוי, כן הבריאה של יום השני הוא ריבוי, ולכן ביום שני נעשה ההבדל בין מים עליונים למים תחתונים, כי ריבוי והבדלה הולכים בד בבד, כי רק כשיש הבדלה בין דבר אחד לשני, אז נקרא שיש כאן ריבוי, כי אם כל הפרטים הם דומים אין כאן ריבוי כלל, אמנם על ידי ההבדלה בין דבר אחד להשני נעשה הריבוי.

וזהו כוונת חז"ל (ראש השנה לא, א) ביום שני מה היו אומרים, גדול ה' ומחולל מאד - על שם שחילק מעשיו ומלך עליהם, שהשירה שהיו אומרים הלויים בכל יום הוא מכוון להבריאה של אותו היום, ולהביא לידי גילוי הכבוד שמים של הנבראים באותו היום, ולכן ביום שני שנבראו פרטי הבריאה היו אומרים שיר זה "גדול" פירושו התפשטות. ולכן מזמור זה אמרו בני קרח, כי יום שני שהוא יסוד עניין ריבוי והבדלה הוא יסוד גם כן לריבוי דעות, ומחלוקת שורשו הוא מזה שאין דעותיהן שוות, רק שמחלוקת בית הלל ובית שמאי הוא לשם שמים, ויש מחלוקת קרח ועדתו שאינו לשם שמים (אבות פ"ה, מ"ז).

ואמנם מבאר המהר"ל (תפארת ישראל, פרק יח) שלכן לא נאמר ביום השני "כי טוב", מפני שבפירוד אין ברכה, וז"ל: "ודבר זה ביארו חכמים בחכמתם במה שאמרו (ב"ר ד, ו) כי לכך לא נאמר כי טוב בשני של בריאת העולם, שבו נברא גהנום. וזה כי הגהנום אין בו שלמות, שאילו היה בו שלמות לא באו שם הרשעים שאינם שלמים בעצמו".

ומסיים המהר"ל: "וכן כל מספר בעולם יש בו שלמות חוץ ממספר שנים. וזהו כי האחד הוא שלם בעצמו, שאין באחד חילוק כלל, ודבר שאין בו חילוק הרי הוא דבר שלם ודבר זה מבואר, והשנים אין בו שלימות כלל, כי אי אפשר לחבר קצה אל קצה על ידי שני קוים, שזה נקרא שלימות כאשר מתחבר הראש בסוף שאז הוא שלם בעבור שלא תוכל להוסיף עליו דבר, אבל בשלשה קוים נעשה שלם, שתחבר הסוף בראש, ומכל שכן למעלה ממספר זה, אבל שנים לא תוכל לחבר הסוף בראש שיהיה שלם, ונמצא פגום, לפיכך השנים חסר שלימות" וכו'.

שלט

כצבי

שער ג' - אייר

ריץ

המעבר מחודש הגאולה לחודש השני מחייב התחזקות באמונה ובטחון

ה. לכן כאשר "עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לוא נושענו" (ירמיה ח, כ), משחלף חודש ניסן, חודש הגאולה, ומתחיל החודש השני - מתחילים לקנן בלב ספיקות באמונה, וכמבואר לעיל, שהמספר שניים מסמל פירוד, ופירוד מוליד ספקות, שכן כאשר האחדות הפנימית בנפש האדם מתערערת, וחל פירוד וריבוי דעות בדעת האדם, מתחילים להתעורר הספקות והפקפוקים.

ובזמן זה של פירוד וספיקות, כשמתרחקים מחודש ניסן ושוקעים במציאות היום יומית של גלות הכלל והפרט, מתרחבים הבקיעים באמונה - זהו הזמן לחיזוק.

וזהו הרמז בפסוק: "יתהלל המתהלל השכל וידוע", בו מצוי שם הוי"ה של חודש אייר. "השכל וידוע אותי", פירושו, התבוננות והשכלה בידיעת ה' - חיזוק באמונה. וכפי שנאמר בהרחבה בכל אותה פרשה בנביא: "כי אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשרו. כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני ה' עושה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה'". הנביא קורא לאדם לא לסמוך על חכמתו, גבורתו ועושרו - אלא רק לבטוח בה' בהשכלה וידיעת ה'.

והדברים מוטעמים ומבוארים על פי מדרשי חז"ל על פסוקים אלו: "ילמדנו רבנו, כמה מתנות נבראו בעולם. כך שנו רבותינו, שלשה מתנות ברא הקב"ה בעולם - חכמה וגבורה ועושר, זכה אדם לאחד מהן נוטל חמדת כל העולם, זכה בחכמה זכה בכל, זכה בגבורה זכה בכל, זכה בעושר זכה בכל. אימתי בזמן שהן מתנות שמים ובאות מכח הגבורה של הקב"ה, אבל גבורתו ועשרו של אדם אינה כלום, שכן אמר שלמה (קהלת ט, יא) שבתו וראה תחת השמש וגו', וכן ירמיה אמר כה אמר ה' אל יתהלל וגו'. ומתנות אלו בשעה שאינן מן המקום סופן ליפסק ממנו" (מדרש תנחומא מטות, פרשה ה).

הרי לנו דברים כדורבנות, שרק כשיש אמונה מלאה ומוחלטת שהחכמה, הגבורה והעושר הם מתנת השי"ת, ואינם קנין עצמי של האדם - סופם להתקיים. ובמילים פשוטות, האמונה וההשכלה בידיעת ה' היא המפתח לאוצרות מתנות שמים.

כצבי

שער ג' - אייר

רין
שמ
עיקר מבטחו של האדם - ב"השכל וידוע אותי"

ו. וביותר מופלא להתבונן בדברי חז"ל (ילקוט שמעוני ירמיהו, רמז רפד), עד כמה תלוי הכל באמונה המוחלטת במתנת שמים, ורק בזה יתהלל המתהלל:

"אל יתהלל חכם - זה משה. בשעה שאמר לו הקב"ה למשה (דברים לב, מט-ג) עלה ומות בהר, אמר לפניו, ריבונו של עולם, כתוב בתורתך (שם כד, טו) ביומו תתן שכרו, ואני הייתי פועל נאמן לפניך ארבעים שנה ועכשיו תן לי שכרי. אמר לו הקב"ה, משה, רצונך ליטול שכרך בעולם הזה, לא כשם שאני משלם שכר לאברהם ליצחק וליעקב שרצו לפני במצוות כסוסים לעתיד לבוא, אבל יתהלל הקב"ה שכל החכמה שלו, ברא את כל מעשה בראשית - לא ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו (ישעיה מ, כח).

ואל יתהלל הגבור בגבורתו - ואל יתהלל שמשון בן מנוח בגבורתו. אמרו עליו על שמשון שמבית מושבו עד בית כתפיו ששים אמה, כיון שמת בטלה גבורתו. אבל יתהלל הקב"ה שהגבורה שלו, שנאמר (דברי הימים א כט, יא) לך ה' הגדולה והגבורה.

אל יתהלל עשיר בעשרו - אל יתהלל אחאב בן עמרי שהיו לו שבעים בנים ובנה לכל אחד פלטין של עץ [שן], כיון שמת בטל מלכותו ועשרו. אבל יתהלל הקב"ה שהעושר שלו, שנאמר (חגי ב, ח) לי הכסף ולי הזהב נאם ה' צבקות, ומה יתהלל האדם בעולם הזה - **בכתרה של תורה** שהיא מעשרת אותו ונותנת לו חיים בעולם הזה ולעולם הבא, שנאמר (משלי ג, טז) ארך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, ונותנת בו כח שלא יבטל לעולם, שנאמר (ישעיה מ, לא) וקוי ה' יחליפו כח".

חז"ל מלמדים אותנו, שאל לו לאדם לסמוך על חכמתו, אפילו יהיה חכם כמשה רבנו, גיבור כשמשון או עשיר כאחאב - לפי שכל הגדולה של האדם אינה משלו אלא מתנת שמים. ומי לנו חכם כמשה רבנו שכל חכמתו לא עמדה לו לעת פטירתו.

ומכאן מוסר השכל נוקב, שאל לו לאדם לסמוך ולהתהלל בחכמתו, גבורתו או עושרו. אלא עיקר מבטחו ויהבו יהיה בחיזוק האמונה ב"השכל וידוע אותי" - באמונה מוחלטת שהכל מאת השי"ת, ובמתנת חנם ממנו.

שמא

כצבי

שער ג' - אייר

רין

תפילין של רש"י - אמונה פשוטה, תפילין של רבנו תם - אמונה מתוך התבוננות

ז. מצות הנחת תפילין - היא תזכורת יום יומית לחיזוק האמונה, וכפי שנפסק בשו"ע: "יכוון בהנחתם שצונו הקב"ה להניח ארבע פרשיות אלו שיש בהם יחוד שמו ויציאת מצרים, על הזרוע כנגד הלב, ועל הראש כנגד המוח, כדי שזכור נסים ונפלאות שעשה עמנו, שהם מורים על יחודו, ואשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו. וישתעבד להקב"ה הנשמה שהיא במוח, וגם הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות, ובוה יזכור הבורא וימעיט הנאותיו" (או"ח סי' כה, סע' ה).

והנה רש"י ורבנו תם נחלקו מהו סדר הנחת הפרשיות בתוך התפילין. לפי רש"י הנחת הפרשיות היא לפי סדר כתיבתן בתורה: קדש, והיה כי יביאך, שמע, והיה אם שמוע. ואילו לפי רבנו תם, סדר ההנחה הוא: קדש, והיה כי יביאך, והיה אם שמוע, שמע. נמצא שההבדל בין השיטות הוא בהנחת הפרשיות האחרונות, מי קודם - פרשת שמע או פרשת והיה אם שמוע.

ונראה כי עומק משמעות סידור פרשיות התפילין לפי רש"י ורבנו תם מבטא את דרך השגת האמונה.

פרשת שמע מסמלת קבלת עול מלכות שמים בציות מוחלט מתוך אמונה תמימה ללא חקירה בדיעת ה'. לעומת זאת, פרשת והיה אם שמוע מסמלת את קבלת עול המצוות, מתוך הבנה, וכפי שכתבו האבן עזרא והרמב"ן בביאור משמעות ה"שמיעה" בקול ה', האמורה בפסוק (שמות טו, כו) "ויאמר אם שמע תשמע לקול ה' אלקיך" ש"כל שמיעה שאחריה למ"ד או בי"ת אין פירושו לשמוע הדבר, רק להבין טעם הענין הנושא הדבר. והנה זו השמיעה, שיבין מה לעשות".

ולכן לדעת רש"י, יש להקדים פרשת שמע, המסמלת את האמונה התמימה לפני פרשת והיה אם שמוע המסמלת את ההתבוננות במצוות - כי כן היא הדרך, ראשית כל לקבל את האמונה באופן מוחלט ובתמימות.

אולם לדעת רבנו תם פרשת והיה אם שמוע קודמת, כי המעלה הגדולה והשלימה היא האמונה מתוך הבנה.

ובאמת גם לדעת רבנו תם סדר כתיבת הפרשיות הוא כסדר כתיבתם בתורה, קודם שמע ואחר כך והיה אם שמוע. ורק סדר הנחתם בתוך התפילין שונה, ופרשת

כצבי

שער ג' - אייר

רין

שמב

והיה אם שמוע קודמת. ונראה כי עומק משמעות הדבר היא, שאכן שני הדרכים בהשגת האמונה נכונות, וסובר רבנו תם כי **כתיבת הפרשיות** היא בחינת הדרגה של **אמונה פשוטה**, ואילו הדרגה הגבוהה והמושלמת באה לידי ביטוי בהנחת הפרשיות בתוך התפילין שהוא בחינת האמונה מתוך התבוננות.

מעתה מבואר היטב מדוע תפילין של רבנו תם במדרגה גבוהה ביותר, וכפי שהבאנו בתחילת המאמר בשם האריז"ל "שהמה מסוגלים להשגת החכמה", שהרי לפי המבואר - תפילין של רבנו תם הם בחינת הדרגה המושלמת באמונה מתוך הבנה.

ויתכן שדבר זה עומד גם בטעם ההלכה שנפסקה בשו"ע (או"ח סי' לד, סע' ג) ביחס להנחת תפילין של רבנו תם ש"לא יעשה כן אלא מי שמוחזק ומפורסם בחסידות". כי כל מהותם של תפילין דרבנו תם הם בחינת הדרגה הגבוהה והמושלמת של האמונה מתוך הבנה, שהיא נחלת בעלי דרגת השלימות והחסידות.

ניסן - תפילין של רש"י - אתערותא דלעילא,

אייר - תפילין של רבנו תם - אתערותא דלתתא

ח. מעתה מובן מדוע חודש ניסן הוא כנגד תפילין של רש"י וחודש אייר הוא כנגד תפילין של רבנו תם. כי חודש ניסן נחשב אמנם לחודש הגאולה, בעבר ובעתיד. והוא מסמל את **אמונתם הפשוטה** של בני ישראל בעת יציאתם ממצרים בחודש **ניסן** [ויש בזה בחינה של **אתערותא דלעילא**, גאולה מצד הקב"ה ללא פעולה מצדם של ישראל]. אך חודש אייר הוא זמן חיזוק האמונה, שפירושו תוספת התבוננות והבנה בדרכי השי"ת, וכמרומז בצירוף שם הוי"ה היוצא מהפסוק "השכל וידוע אותי", אמונה מתוך הכרת השכל וידיעה מעמיקה יותר [ובחינה של **אתערותא דלתתא**], כי בחודש זה כבר זכו להגיע להבנה עצמית]. ולכן חודש אייר הוא כנגד תפילין של רבנו תם, שהם בדרגה הגבוהה והמושלמת של אמונה וקבלת עול מלכות שמים הנעשית מתוך הבנה ו"השכל וידוע אותי".

[ובערוך השלחן (סימן לד, סעיפים ו-ט) ביאר את עומק מחלוקת רש"י ורבנו תם על פי דברי הזוהר, ותוכן דבריו, שסדר הפרשיות רומז על בחינת העולם הזה והעולם הבא, ותפילין של רש"י מכוונות כסדר העולם הזה, ולכן פרשת והיה אם שמוע אחרונה מכיון שהיא בחינת "רזא דדינא", דהיינו סוד מידת הדין, השולטת בעולם הזה. אך לעתיד לבוא סדר הנחת הפרשיות יהיה כשיטת רבנו תם ופרשת שמע תהיה אחרונה, לפי שבפרשה זו יש בחינת אהבת ה', עכ"ל].

רין   שער ג' - אייר   כצבי   שמג

ולפי המבואר נראה לומר באופן אחר. תפילין של רש"י הם בבחינת העולם הזה, שבו האמונה וידיעת ה' אינם בשלמות. ורק לעתיד לבוא, בעולם הבא, ביום בו יהיה ה' אחד ושמו אחד, תושג ידיעת השי"ת ביתר ההבנה ושלמות - וזהו בחינת תפילין של רבנו תם, שמהותם האמונה וידיעת ה' בדרגה הגבוהה].

אייר - הזמן לחיזוק בשלמות האמונה

ט. לפי זה מובנים דברי ספר היצירה שבחודש אייר "המליך אות ו" - שכן חודש אייר אכן מהווה המשך והשלמה לחודש ניסן כעין ו' החיבור, וחודשים אלו משלימים אחד את השני, בקבלת עול מלכות שמים בשתי הבחינות גם יחד, הן באמונה פשוטה, ואחר כך בהשלמת האמונה "בהשכל וידוע אותי" מתוך ידיעה והבנה.

ומעתה יתכן לבאר הטעם לבחירת חודש אייר לבנין בית המקדש הראשון, כי בזמן זה המסוגל להתעלות לפסגת השלמות באמונה ב"השכל וידוע אותי", אכן זכו בני ישראל להיות בדרגת השלמות באמונה והכרה שהכל מתנת שמים ומאת הבורא, וכפי שנאמר בתפילת דוד לקראת בנין בית המקדש: "ה' אלקינו, כל ההמון הזה אשר הכינונו לבנות לך בית לשם קדשך - מידך היא ולך הכל" (דברי הימים א כט, טז). עם ישראל בתקופה זו הגיע לשלמות באמונה, ולכן בחרו דווקא בחודש אייר להתחיל בבנין המקדש.

ומאידך גיסא, מובן מדוע מלחמת עמלק היתה דווקא בחודש אייר - כי מהותו של עמלק היא מלחמה נגד מלכות שמים, ולכן נלחם עמלק עם ישראל בחודש זה שהוא החודש השני, הרומז כאמור לפירוד ולמחלוקת וכפירה באמונה בה'. ואמנם בזמן זה צריך להתחזק בכפליים בקיום התורה והמצוות מתוך "השכל וידוע אותי", בשלמות עומק ההכרה וההבנה - ולכן כשבאו בני ישראל לרפידים, ודרשו חז"ל "שרפו ידיהם מהתורה", התעורר קטרוגו של עמלק.

כי חודש אייר הוא זמן של התעוררות להתחזקות באמונה - ועל כן מחוייבים לנצל זמן זה כראוי.